

Folkehelsesoversikten mai 2016

1.4 Sammendrag

Befolkning

Lindesnes kommune nærmer seg 5000 innbyggere. De neste fem årene vil vi få en veldig kraftig økning i aldersgruppen 75-79 år, på lengre sikt øker gruppen over 80 år mest. Det vil bli færre barn i barnehagealder, mens vi får en økning blant skolebarna.

Antall innvandrere øker, men vi har en lavere andel enn Vest-Agder og landet for øvrig. Nå er 10,8 % av innbyggerne innvandrere, 7,2 % av disse kommer fra land i Europa.

Oppvekst og levekårsforhold

Lindesnes kommune har levekårsutfordringer. Vi har mange innbyggere som er utenfor arbeidslivet og/eller videregående opplæring og opplever i noen tilfeller at sosiale problemer går i arv.

- Husholdningene har lavere inntekt enn landsgjennomsnittet.
- Andelen som bor i husholdninger med lav inntekt øker og er høyere enn i landet som helhet. Dette gjelder både barn mellom 0-17 år og innbyggere generelt.
- Færre innbyggere med universitet og høgskole enn Mandal, Vest-Agder og resten av landet.
- Nok kommunale boliger.
- Forholdsvis få som mottar bostøtte sammenlignet med nabokommuner og hele landet, mens mange får innvilget startlån.
- Variert bosettingsmønster, men andelen som bor i tettsteder øker og utgjør nå halvparten av innbyggerne.
- Færre som bor alene her enn i Mandal, Vest-Agder og på landsbasis.
- Lavere andel av befolkningen i arbeid enn i nabokommunene, Vest-Agder og på landsbasis.
- Over halvparten av kvinnene jobber deltid, mot 34,7 prosent på landsbasis.
- Høy andel unge sosialhjelpsmottakere.
- Høy andel uføre i befolkningen -15 % - sammenlignet med Vest-Agder (11 %) og hele landet (10 %). Høy andel uføre under 44 år, men reduksjon siden 2000-2002.
- Tall for arbeidsledighet og sykefravær skiller seg ikke ut.
- 2396 arbeidstakere i 2014, 38,1 prosent av disse jobbet i andre kommuner. Kommunen har nesten 500 færre arbeidsplasser enn arbeidstakere.
- Forholdsvis mange sysselsatt i jordbruk, skogbruk og fiske, samt industri, mens det er færre innen kommunikasjon, finans og forsikring, tekniske tjenester og offentlig administrasjon
- Har vært for få stillinger på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten, men har fått økt stillingsressursene. Skolehelsetjeneste på Vigeland. Spangereid og Vigmostad får helsesøster til høsten.
- Krevende for helsestasjonen med mange tilflyttere til kommunen, dette gjelder både arbeidsinnvandrere og flyktninger.
- Færre barn i barnehage enn i hele landet.
- Leke- og oppholdsareal i barnehagene ligger over landssnittet, mens bemanningen ligger under. Barnehagene har god kompetanse, men få ansatte som er menn. De fleste minoritetsspråklige barn starter i barnehage.
- Flere barn med barnevernstiltak enn i resten av landet.
- Lav andel elever som får spesialundervisning.
- Forholdsvis få brukere av SFO.

- 90 prosent av elevene på 7. trinn trives på skolen. I 10. trinn er andelen redusert til 83,6 %. Disse tallene er på nivå med nabokommunene og landsgjennomsnittet.
- Få elever som mobbes på skolen, særlig på 7. trinn.
- Avgangskarakterene (Grunnskolepoengene) har over tid vært lave i Lindesnes, men er nå på vei oppover.
- Flere elever som klarer å gjennomføre videregående utdanning i løpet av fem år. I 2014 lå Lindesnes kommune over landsgjennomsnittet.

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

- Lindesnes kommune har topp kvalitet på drikkevannet.
- Akseptabelt radonnivå i kommunale boliger, skoler og barnehager. Det er ikke gjort aktive tiltak for å få innbyggerne til å måle radonnivået i sin egen bolig.
- Risiko for legionellasmitte i kommunen er vurdert.
- Områder i nærheten av E39 kan være utsatt for støy.
- Ingen spesiell luftforurensning i kommunen.
- Stort sett tilfredsstillende inneklima i skoler og barnehager.
- Farlige skoleveier: Spangereid, fra Stokke til skolen, Snik, Roland, Hestehaven/Egeland
- God tilgang til friområder og turløyper, mange fine badeplasser.
- Retningslinjer for lekeplasser i kommuneplanen.
- Dårlig busstilbud innen kommunen.
- Valgdeltakelse litt over landsnitt på kommunevalg, men lavere på stortingsvalget.
- Mange frivillige organisasjoner som gir et bredt tilbud til befolkningen.
- Mange elever på kulturskolen - 20 prosent.
- Kulturtorvet fungerer som en møteplass for alle aldre.
- Vi mangler møteplasser for voksne som ikke er tilknyttet en organisasjon på kveldstid.

Helserelatert adferd

- Idrettslag i alle deler av kommunen og helsestudio på Vigeland.
- Lag og foreninger som har uteaktiviteter; speider, jeger- og fiskeforeningen, helselaget.
- Antall gymtimer elevene har per uke varierer mellom skoler og klassetrinn.
- En stor andel av skoleelevene er skysselever.
- Fokus på sunt kosthold både i barnehager og på SFO.
- Elever må ta med frukt på skolen selv.
- Få ungdommer røyker, men forholdsvis stor andel av de gravide oppgir at de røyker på første svangerskapskontroll.
- Helsestasjonen opplever at det fortsatt er en del alkoholbruk blant ungdom, men vi kjenner ikke til at annen rusmiddelbruk er vanlig blant ungdom.
- Helsestasjonen får gjennom samtaler inntrykk av at debutalderen på seksuell omgang går litt ned. Helsesøster på Mandal videregående skole ser at det skrives ut mange resepter på hormonelle prevensjonsmidler, og det deles ut mye kondomer. Det har vært få graviditeter de siste to årene. En del testes for klamydia på Helsestasjon for Ungdom.

Helsetilstand

- Kommunelegen overvåker forekomsten av allmennfarlige smittsomme sykdommer gjennom MSIS-meldinger. Det har ikke vært noen store variasjoner eller trender de siste åtte årene.

- Litt større forekomst av hjerte- og karsykdommer, lungekreft og kols enn landssnittet. Det viktigste forebyggingstiltaket for å redusere dette er å få folk til å slutte og røyke.
- Litt flere innbyggere med muskel- og skjelettsykdommer enn landssnittet.
- Tallet på nye krefttilfeller øker, men vi har litt færre enn landssnittet. Dødeligheten på grunn av kreft går ned.
- Litt flere som har kontaktet med primærhelsetjenesten på grunn av psykiske lidelser enn på landsbasis. Vi er på gjennomsnittsnivå i bruk av legemidler for psykiske lidelser. Bruk av antidepressiva, sovemidler og angstdempende midler og ADHD-midler er nokså stabilt, og viser en svak nedgang. Vi er på gjennomsnittsnivå i bruk av legemidler for psykiske lidelser.
- Helsestasjonen opplever at det er flere barn og familier som sliter nå enn tidligere. Det er mange flere barn og unge som oppsøker helsesøster fordi de har det vanskelig. Mange sliter på grunn av samlivsbrudd.

Skader og ulykker

- Litt færre sykehusinnleggelser blant innbyggerne i Lindesnes enn på landsbasis. Markant færre innleggelser blant de over 90 år.
- Flere akuttinnleggelser på sykehus enn landssnittet blant de yngste innbyggerne og færre blant de eldste
- Det skjer sjelden trafikkulykker på skoleveien, kjenner ikke til noen de siste 10 årene.
- Det har vært flere tragiske drukningsulykker ved Lindesnes fyr de siste årene.
- Det har også vært flere drukningsulykker på sjøen.
- I perioden 2000 – 2014 har det vært 124 trafikkulykker i Lindesnes kommune. I Marnardal var det 36 ulykker, mens i Mandal var det 296. De tre siste årene er det 4 innbyggere som er omkommet i trafikkulykker i Lindesnes.

